

Inhoudelijk jaarverslag 2015 Vogelwerkgroep Amsterdam

Verenigingsblad De Gierzwaluw (coördinatie Roely Bos)

In 2015 is De Gierzwaluw driemaal verschenen. Het eerste nummer, jaargang 52-4 dat in mei 2015 uitkwam, was het laatste nummer van de hand van Ellen de Bruin. Met ingang van jaargang 53 is de redactie overgegaan op Roely Bos, met assistentie van Frank van Groen. Zij hebben jaargang 53 - 1+2 (sept) en 53 – 3+4 (dec) uitgebracht. Met ingang van 2016 lopen de jaargangen weer gelijk met het kalenderjaar.

Het septembernummer is geheel in kleur uitgevoerd, waardoor de foto's beter tot hun recht komen. Dit is een verbetering gebleken die met de huidige technieken niet heel veel meer kost dan zwart-wit druk, zodat kleur in de toekomst gehandhaafd blijft. De decemberuitgave geeft, buiten de kleurendruk, verdere vernieuwingen te zien in opmaak. Onze vormgever Robert Heemskerk heeft met wat kleine veranderingen een nieuw uiterlijk weten te scheppen. De inhoud proberen we gevarieerd te maken, met een afwisseling tussen gedegen artikelen, lichter leeswerk en vaste rubrieken, alles ruimschoots geïllustreerd met mooie foto's.

Buiten de vaste rubrieken om zijn in 2015 de volgende artikelen verschenen: Gierzwaluwbescherming – Leefomgeving van de Huismus – Het VWGA-archief – jonge Slechtvalken geringd – Nijlganzen ringen met Frank Majoor – Broedgevallen van roofvogels en uilen – Broedende Steltkluten op het Landje van Geijssel – Een overzicht van broedgevallen van Steltkluten in Noord-Holland.

Het streven is viermaal per jaar een Gierzwaluw uit te geven, die aan het einde van de maanden maart, juni, september en december in de bus valt.

Commissie bescherming (coördinatie Frank Warendorf)

De Commissie bescherming bestond in 2015 uit Frank Warendorf, Rinus Nieuwstad, Christian Kooij en Teun van Dijk. Op 14 september hebben Frank en Rinus namens de commissie bescherming met het bestuur overleg gevoerd om de onderlinge banden aan te halen en informatie en ideeën uit te wisselen. Ook is besproken welke onderwerpen extra aandacht nodig hebben. Een belangrijk punt was dat uit verschillende incidenten met broedende vogels blijkt dat de Gedragscode Flora- en faunawet Amsterdam niet voldoet. De commissie is vervolgens aan de slag gegaan met het voorbereiden van een zienswijze. De zienswijze is op 20 oktober bij de gemeente ingediend. De gedragscode zou op 11 december 2015 verlopen. De verwachting was dat de gemeente de zienswijze zou meenemen bij het in te dienen verlengingsverzoek. Helaas heeft de gemeente dit nagelaten. De staatssecretaris heeft het verlengingsverzoek gehonoreerd en de gedragscode verlengd tot 11 december 2016. Onze zorgen zullen nogmaals bij de gemeente onder de aandacht worden gebracht. Daarnaast zijn in 2015 weer verschillende activiteiten verricht, niet alleen op papier/per e-mail, maar ook op locatie en bij de rechter.

De belangrijkste activiteiten worden hierna genoemd.

- Op 2 juni kon door direct ingrijpen de verstoring van een sperwernest met jongen bij het Amstelpark worden voorkomen. Pius Floris was bezig met kap- en versnipperwerkzaamheden op 15 meter afstand van het nest. Na tussenkomst van de

politie en de opdrachtgever stadsdeel Zuid kon worden bereikt dat de werkzaamheden werden gestaakt. De sperwer is op het nest blijven zitten.

- Op verzoek van het bestuur zijn verbeteringen aangebracht in een concepthandhavingsverzoek met betrekking tot vier illegale woonboten in het natuurgebied de Baai van Ballast in Muiden. Aangezien de gemeente Muiden al bezig was met de voorbereiding van een handhavingsbesluit, kon het verzoek in de overwegingen worden meegenomen. Nadat het besluit definitief was geworden bleek dat verplaatsing van de boten niet mogelijk was door het ingestelde winterpeil. De gemeente heeft de bewoners daarom uitstel tot 1 april 2016 gegeven.
- Er is beroep ingesteld bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State tegen een uitwerkingsplan voor een kantoorgebouw in een bosje langs de Parnassusweg en tegen de daarmee verband houdende omgevingsvergunning voor het kappen van 163 bomen. Het beroep is helaas ongegrond verklaard (ABRvS 5 augustus 2015, ECLI:NL:RVS:2015:2505). De gemeente was volgens de Afdeling niet verplicht om het uitwerkingsplan vast te stellen met inachtneming van de maatregelen waarmee volgens Bureau Waardenburg de broedplaatsen van sperwer en boomvalk kunnen worden behouden. Merkwaaardig, want de Afdeling had het beroep van de vogelwerkgroep tegen het moederplan (het bestemmingsplan Kenniskwartier Noord) ongegrond verklaard, omdat de bosschages die nodig zijn om de vogels te laten broeden, met deze maatregelen behouden kunnen blijven bij de uitwerking van het plan. Het beroep tegen de kapvergunning werd ongegrond verklaard, omdat de sperwer al twee jaar niet in het bosje had gebroed. De kapvergunning betrof niet het deel van het bosje waar de boomvalk broedt.
- Een andere zaak waarvoor de Commissie bescherming is ingeschakeld betreft de verplaatste hoogspanningsleidingen van TenneT bij Muiden. In 2014 zijn oostwaarts vanaf de Maxis nieuwe hoogspanningsleidingen aangelegd wegens de verbreding van de A1. De nieuwe leidingen zijn anders dan de bestaande niet voorzien van zogenaamde varkensstaartjes (vogelweringsspiralen) en veroorzaken veel vogelslachtoffers. Sinds de aanleg worden onder de leidingen regelmatige dode of gewonde vogels gevonden, waaronder lepelaar, grauwe ganzen, fuut en kuifeend. De leidingen liggen dwars op de trekroute van vogels, dus extra beveiliging tegen vogelbotsingen is dringend gewenst. De gemeente Muiden heeft er vergeefs bij TenneT op aangedrongen de varkensstaartjes aan te brengen. In het jaarverslag 2016 is hopelijk te lezen dat hier resultaat is geboekt.
- Op 3 maart is advies gegeven over de status van de huismus aan een bewoonster met klachten over een enorme klimop vol met mussen aan de achterkant van een blok aan de Churchillaan.
- Op 7 mei is de vernieling van het hekwerk bij de Kluut 2 via het stadsdeel gemeld bij de beheerder, het recreatieschap. Het hek was in 2014 aangebracht om honden uit het gebied te weren. Het hekwerk is inmiddels vernieuwd en iets dichterbij het voet/fietspad geplaatst.
- Op 27 augustus is advies gegeven over een bezwaarprocedure van bewoners tegen een kapvergunning voor een conifeer in de tuin van De Wittenstraat 8a die een slaapplek is voor spreuwen. Het bezwaar is gegrond verklaard. De boom mag niet gekapt worden. Het algemene belang van leefbaarheid en natuurwaarde woog zwaarder dan de (tijdelijke) hinder voor de gebruiker van de tuin.

Excursiecommissie (Sanne Hirschler, Mieke Kranstauber en Erik Hölscher)

Ook 2015 was weer een afwisselend excursie-jaar. We startten traditiegetrouw in januari met een bezoek aan Waterland met vooral watervogels. Ook in februari bleven in de buurt met een fiets/wandel-excursie in het Diemerpark. Maart voerde ons verder weg met het ook bijna traditionele bezoek aan Zeeland met een grote variëteit aan soorten met prachtige ijseenden.

Ik meen me te herinneren dat het zeer winters weer was. In april bezochten we de pier in IJmuiden en het Kennemer meertje. Hoogtepunt een overvliegende rode wouw. April was een drukke maand, want er was ook nog een bezoek aan het Westerpark met ijsvogeltjes. En natuurlijk onze buitenlandse reis naar Lesbos olv de onvolprezen leiding van vader Hirschler en dochter. Een prachtige reis met 150 soorten. In mei werd er gefietst en gewandeld in Amsterdam- West met mooie soorten. Juni bracht ons naar het Naardermeer en het Spanderswoud, augustus naar de Groene Jonker en Waverhoek. Daar trokken vooral de rallen de aandacht. In oktober bezochten we Texel met een hele grote groep. In november twitchten we de grijze wouw in de stromende regen in Kootwijk. En in december ging de tocht naar Friesland via de kleine alk naar bijna alle soorten ganzen.

In mei organiseerden we in Waterland ook nog een excursie voor niet-leden in Waterland in het kader van de nationale vogelweek. Heel geanimeerd.

Afwisseling in vervoersmiddelen: voet, fiets, auto. Afwisseling in gebied: dichtbij en verder weg en flink ver weg. Afwisseling in biotoop: park, bos, plasdras, zee. Kortom voor elk wat wils. Reacties waren bijna altijd positief tot laaiend enthousiast...

Het gemiddeld aantal deelnemers lag tussen 15 en 20 met een uitschieter van 30 naar Texel. Vaak dezelfde gezichten, maar toch ook steeds weer wat nieuwe deelnemers.

Meest genoemde reden voor deelname (niet systematisch onderzocht): aanwezige deskundigheid, aanwezigheid van scopen, mogelijkheid van vervoer en gezelligheid.

Dank aan alle begeleiders die hun tijd ter beschikking stelden om anderen van hun kennis te laten genieten! We hopen dat dat ook in 2016 weer het geval mag zijn en dat we weer een leuk programma kunnen samenstellen.

Cursussen, Evert Pellenkofft, Frank van Groen

In het voorjaar van 2015 vond voor de achtste maal op rij de cursus 'vogels herkennen' plaats, dit keer met de nadruk op de herkenning van eenden, roofvogels, meeuwen en steltlopers. De cursus bestond uit zes bijeenkomsten, twee theorielessen en vier praktijklessen. Er namen 42 mensen deel aan deze geslaagde cursus.

Ook in het voorjaar van 2016 wordt weer een cursus vogels herkennen georganiseerd (nu weer gericht op zangvogels). Er is nog steeds grote vraag naar een dergelijke instapcursus.

In het voorjaar van 2015 is een nieuwe telgroep van start in het nieuwe BMP-plot Amsterdamse Bos Midden. De groep is in het veld ondersteund door diverse vwg-leden en leden van het IVN Amstelveen. Als startavond voor deze groep, en enkele nieuwe tellers voor BMP-plot Diemerpark, is een bijeenkomst georganiseerd waar Jan-Willem Vergeer van Sovon een en ander uit de doeken deed over de achtergronden van BMP. Waar nodig zal ook in 2016 nog ondersteuning vanuit de vwg plaatsvinden.

Veldwerk

In 2015 werden, voor zover bekend, binnen het werkgebied van de VWGA onderstaande gebieden geïnventariseerd op broedvogels.

- Eendrachtspark, Gerbrandypark, de Kuil, Ruige Riet, Erasmuspark en een deel van het Sloterpark door Philipp Derks.
 - Flevopark en Oostelijk havengebied door Ben Daemen.
 - Frankendael door Auke Jansen.
 - Hortus & Wertheimpark door Manuel Segond von Bachet en Jan Timmer.
 - Rembrandtpark en Brettenzone door Teun van Dijk.
 - Westelijke Havengebied, door Teun van Dijk en Martin Melchers.
 - Polderweggebied door Frank van Groen.
 - Varkensland door Rene Vos.
 - Diemberbos door Ann van Echtelt, Cathy Wiersema, Frank van Groen, Lodewijk IJlst, Petra Snijder en Ruud Wolterman.
 - Diemerpark, gecoördineerd door Rob Baars en Edial Dekker.
 - De Mirandabad door Zweitse Scheeringa.
 - Amsterdamse Bos Midden, nieuwe telgroep, coördinatie, Abe van 't Wout.
 - Wilmkebrek door Thijs Knol.
 - Vier gebieden rond de Amstelveense Poel door Aleid Offerhaus, Bram Heuseveldt, Henk Breij en Peter-Paul Boermans.
-
- In het kader van het LSB project werden broedvogels op de Kinseldam geteld door Frank van Groen.
 - In de omgeving van Amsterdam werden in het kader van de watervogelprojecten van Sovon in de wintermaanden ganzen en zwanen geteld door diverse vogelwerkgroepleden. Pauline de Bakker coördineerde de midwintertelling 2015 binnen de ring A10. Afgelopen januari verzorgde Keesjan van Bergeijk de coördinatie voor Amsterdam van deze belangrijke en laagdrempelige telling.
 - In het kader van MUS (Meetnet Urbane Soorten) werden diverse postcodegebieden binnen Groot Amsterdam bemonsterd.
 - Zowel op de telposten Vijfhoek, Amsterdamse Binnenstad als Diemerpark werden trekvogels geteld. De resultaten van de tellingen worden regelmatig op AVN geplaatst en zijn te vinden op www.trektellen.nl.
 - Diverse vogelwerkgroepleden deden mee aan landelijke slaapplaatstellingen van Aalscholver, Grote Zilverreiger, Halsbandparkiet, Grote Alexanderparkiet, Wulp, Grutto, Reuzenster en ganzen.
 - De leden van de Commissie Veldwerk hielden zich onder meer bezig met het stimuleren van broedvogeltellingen, de coördinatie van tellingen van kolonievogels, het verzamelen van broedgevallen van zeldzame soorten en roofvogels in onze regio, het coördineren van slaapplaatstellingen en de coördinatie van de midwintertelling binnen de ring A10.
 - Diverse vogelwerkgroepleden lazen (kleur)ringen en halsbanden af van vogels als Ooievaar, Lepelaar, Grauwe Gans, Kolgans, Nijlgans, Wilde Eend, Meerkoet, Grutto, Kokmeeuw, Stormmeeuw, Zilvermeeuw, Kleine Mantelmeeuw en Pontische Meeuw en droegen daarmee hun steentje bij aan de kennis over deze soorten.
 - Diverse vwg-ers hielden zich bezig met veldwerk in het kader van het landelijke Atlasproject van Sovon.

Door gebrek aan tijd is een overzichtartikel van broedvogelinventarisaties in 2013 en 2014 er bij ingeschoten. Plan is een dergelijke verslag in enigszins gewijzigde vorm wel te maken voor het jaar 2015.

Er is in 2015 een nieuwe Avifaunistische Lijst van Amsterdam opgesteld. Het resultaat is een lijst met 336 soorten en is gepubliceerd als artikel op de website.

De intentie is om indien daar aanleiding toe is resultaten van veldwerk te publiceren in De Gierzwaluw.

Gebieden die vacant zijn en waarvoor we tellers zoeken zijn Westgaarde, Lutkemeer en nog steeds Botshol.

Big Day 2015

In 2015 vond een Big Day plaats met slechts 1 team dat 116 soorten waarnam. Het team bestond uit Martin Hulsing, Philip Plenckers, Tohar Tal en August van Steensel.

Website (Janneke Vorst)

We kregen in oktober het verzoek van de Koninklijke Bibliotheek om onze website te mogen bewaren voor toekomstig onderzoek.

Websites bevatten vaak waardevolle informatie die niet analoog verschijnt en die ten gevolge van de grote 'omloopsnelheid' het risico loopt voorgoed verloren te gaan. Dat websites als 'digitaal erfgoed' het behouden waard zijn, is internationaal erkend in het Unesco Charter on the Preservation of the Digital Heritage uit 2003. Het signaleert dat digitaal erfgoed verloren dreigt te gaan en dat het bewaren daarvan voor gebruik door de huidige en toekomstige generatie onderzoekers zeer urgent is.

Bijzonder eervol!

De website bestaat op dit moment uit 225 berichten en 66 pagina's.

Onze website www.vogelsamsterdam.nl krijgt gemiddeld 1600 bezoekers per maand. De actuele excursies worden het beste bekeken.

Een uitschieter was het bericht met de gratis kaartjes voor de filmpremière van Amsterdam Wildlife.

De header met de 6 foto's wordt regelmatig verwisseld met prachtige plaatjes van Roely Bos, maar is nu tegelijkertijd een raadsel.

De site wordt up-to-date gehouden door Roely en Frank van Groen.

Veel dank daarvoor!

Jeugdvoegelclub

De vogelexcursies voor kinderen en andere activiteiten van de Jeugdvoegelclub werden voor het tweede achtereenvolgende jaar gecoördineerd en georganiseerd door Annelies de Kleyn en Floor Toot.

Excursies

In 2015 hebben wij tien excursies georganiseerd. Daarbij wordt gestreefd naar een gevarieerd aanbod. De excursies vonden achtereenvolgens plaats in: Amsterdamse Bos ('s avonds: bosuilen luisteren); Amstelpark; Landje van Geijssel; Middelpolder; Park Frankendael; Ronde Hoep; Marken; Polder IJdoorn; een ringstation; Pier van IJmuiden.

Excursieleiders waren: Arend de Jong (bosuilen luisteren), Evert Pellenkofft, Edith Kuiper, Mark Kuiper, Jip Louwe Kooijmans, Harry de Rooij (ringstation), Frank van Groen, Joke van der Boon (IVN Amsterdam) en Annelies de Kleyn. Floor Toot was een aantal keren aanwezig als extra begeleider.

De opkomst varieerde van 1 kind tot 26 kinderen (uilen luisteren) met allerlei aantallen daar tussenin: 3, 4, 7, 12, 14 kinderen. Sommige kinderen kwamen één of een paar keer, andere bijna alle keren. Bij alle excursies waren één of meer ouders aanwezig. Zowel de kinderen als de ouders reageerden vrijwel altijd enthousiast. Verslagen van de excursies zijn te vinden op de site van de VVGA onder Jeugd.

Samenwerking met IVN Amsterdam

In de loop van het jaar is de Jeugdvoegelclub intensiever gaan samenwerken met IVN Amsterdam. Sindsdien krijgen wij geregeld aanmeldingen van hun leden en belangstellenden.

Beleid ten aanzien van deelname ouders

Daar het IVN Amsterdam gewend is excursies voor kinderen en ouders samen te geven, zijn wij dit als proef ook gaan doen (maximaal één ouder per kind). Met name met jongere kinderen bevalt dit goed.

Plannen en aandachtspunten voor het komende jaar

Bijdrage voor deelname aan de jeugdexcursies

Ingegeven door de vaste werkwijze van IVN Amsterdam zal in 2016 ook in de Jeugdvoegelclub een proef worden gedaan om gedurende één jaar alle deelnemende kinderen (althans hun ouders) een vrijwillige bijdrage voor de excursies te vragen (na afloop van de excursie gaan wij met de pet rond).

Folder Jeugdvoegelclub

Om meer kinderen te bereiken willen wij een nieuwe - tijdloze - folder maken die verwijst naar de website van de VVGA, waar ook de aankondigingen en de verslagen van de jeugdexcursies te vinden zijn.

Vogelkaarten:

Ten behoeve van de jeugdexcursies zijn in 2014 samen met Robert Heemskerk vogelkaarten ontwikkeld waarop de kinderen kunnen aanvinken welke vogels ze gezien hebben en welke gehoord. De kaarten worden nu nog door Robert telkens aangepast aan de te geven excursie. Hoewel dat als zodanig werkt, willen wij de kaarten graag verbeteren en onderzoeken wij komend jaar of wij het proces op punten wellicht kunnen stroomlijnen.

Verrekijkers

Veel deelnemende kinderen hebben geen verrekijker. Zij krijgen daarom tijdens de excursies een kijker te leen. Wij hadden daarvoor vaak wat oudere kijkers van onszelf en een paar leenkijkers van het IVN. Problemen: te zwaar, te groot voor kinderhanden, klein gezichtsveld, enz. Om kinderen te enthousiasmeren zijn goede verrekijkers onontbeerlijk. Vogelbescherming Nederland (VBN) heeft speciaal voor kinderen de z.g. IJsvogel-serie ontwikkeld: licht van gewicht, geschikt voor kleine handen, groot gezichtsveld. Om die reden heeft Annelies de Kleyn tien IJsvogel-verrekijkers aangeschaft voor gebruik tijdens de jeugdexcursies.